

Vergaderjaar 2012–2013

33 640 XIII

Wijziging van de begrotingsstaten van het Ministerie van Economische Zaken (XIII) voor het jaar 2013 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 1, derde lid, van de Comptabiliteitswet 2001 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2013 wijzigingen aan te brengen in:

1. de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Economische Zaken;
2. de begrotingsstaat inzake de agentschappen van dit ministerie.

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Economische Zaken,
H.G.J. Kamp

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1. LEESWIJZER

Deze eerste suppletoire begroting geeft een geactualiseerd beeld van de begrotingsuitvoering 2013. Onderdeel B, de begrotingstoelichting, is als volgt opgebouwd:

- 1) Leeswijzer.
- 2) Overzicht belangrijkste suppletoire uitgaven- en ontvangstenmutaties.
- 3) De beleidsartikelen. Voor ieder beleidsartikel is de tabel «Budgettaire gevolgen van beleid» opgenomen. Hierin zijn de begrotingsmutaties opgenomen. De mutaties groter of gelijk aan € 3 mln worden onder de tabel toegelicht.
- 4) De niet-beleidsartikelen. In de tabel budgettaire gevolgen van beleid zijn de begrotingsmutaties opgenomen. De mutaties groter of gelijk aan € 3 mln worden toegelicht.
- 5) De agentschapsparagrafen. In deze eerste suppletoire begroting zijn ook de aanpassingen in de agentschapsparagrafen opgenomen.

2. OVERZICHT BELANGRIJKSTE SUPPLETOIRE UITGAVEN- EN ONTVANGSTEN-MUTATIES

In onderstaande tabel treft u een overzicht aan van de belangrijkste suppletoire uitgavenmutaties 2013 (Voorjaarsnota)

Bedragen x € 1.000

	Artikelnr.	Uitgaven 2013
Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2013 (na Nota van Wijziging)		5.151,2
<i>Belangrijkste suppletoire mutaties:</i>		
Bijdrage aan TNO	12	4,5
Ruimtevaart	12	16,4
Garantie Ondernemingsfinanciering	13	- 31,8
Lagere uitgaven MEP	14	- 27,0
SDE Eindejaarsmarge	14	23,9
Bijdrage Agentschap NL	14	3,3
Kernfysische Dienst	14	3,5
Bijdrage Dienst Regelingen (Agro)	16	18,3
Bijdrage NVWA	16	25,2
Bekostiging Groen Onderwijs	17	17,7
Aanvullende onderwijssubsidies	17	6,4
Project Marker Wadden en Natuureducatie	18	16,0
Natuurprogramma Westerschelde	18	66,6
Budgetoverheveling PAS-middelen en Milieu Effect Rapportage	18	- 19,2
Decentralisatie natuur	18	- 310,2
Bijdrage Dienst Landelijk Gebied	18	3,9
Bijdrage Dienst Regelingen (Natuur)	18	14,2
Personele uitgaven kerndepartement	40	8,1
Integratiekosten ICT	40	13,1
Verdeling prijsbijstelling	41	- 20,3
Loonbijstelling sociale lasten	41	5,0
Overige mutaties	Div.	1,3
Stand na 1e suppletoire begroting 2013		4.990,1

Bijdrage aan TNO

Deze mutatie betreft de bijdrage van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aan de Nederlandse Organisatie voor toegepast natuurwetenschappelijk onderzoek (TNO) voor het thema Arbeid & Gezondheid en loon- en prijsbijstelling van tranche 2012.

Ruimtevaart

Als gevolg van de inschrijvingen op onder meer European Space Agency (ESA) programma's tijdens de Ministersconferentie 2012 wordt het budget voor Ruimtevaart verhoogd.

Garantie Ondernemingsfinanciering

In het Regeerakkoord is afgesproken dat de garantieregeling Garantie Ondernemingsfinanciering structureel wordt met een jaarlijks plafond van € 400 mln. In dit kader moeten ook de ontvangsten en uitgaven structureel worden geraamd. Een raming van ontvangsten en uitgaven van € 13 mln lijkt hierbij reëel, gezien het te verwachten beroep op deze faciliteit. De uitgaven en ontvangsten worden daarom met € 31,8 mln naar beneden bijgesteld.

Lagere uitgaven MEP

De uitgaven van de inmiddels beëindigde subsidie Milieukwaliteit Elektriciteitsproductie (MEP) vallen lager uit vanwege een geringere te subsidiëren productie van duurzame energie. Deze lagere productie heeft geen consequenties voor het bereiken van de doelstelling voor duurzame energie in 2020, omdat de productie van duurzame energie die met de MEP gesubsidieerd wordt vrijwel volledig voor 2020 zal plaatsvinden. Het aflopen van projecten, die aan het einde van hun levensduur zijn gekomen, wordt opgevangen door verplichtingen in de SDE+ in de komende jaren, zoals meegenomen in het Regeerakkoord. De meevaller in de kasuitgaven MEP wordt ingezet als dekking voor problematiek bij de NVWA, groen onderwijs en ruimtevaart. Ook naar de huidige inzichten volstaan de resterende middelen voor duurzame energie om via het bestaande en het voorgenomen instrumentarium de doelstelling 2020 te bereiken.

SDE Eindejaarsmarge

De onderuitputting van de Stimuleringsregeling Duurzame Energieproductie (SDE) uit 2012 wordt in 2013 aan de EZ-begroting toegevoegd ten behoeve van uitgaven voor duurzame energie.

Bijdrage Agentschap NL

Voor de uitvoering van diverse programma's en regelingen (energie-innovatie, subsidieregeling zonnepanelen, programma Joint Implementation) wordt uitvoeringsbudget overgeheveld naar het Agentschap NL.

Kern Fysische Dienst

Voor de nucleaire activiteiten en crisismanagement van de Kern Fysische Dienst wordt budget overgeheveld door het Ministerie van Infrastructuur en Milieu naar de begroting van het Ministerie van Economische Zaken.

Bijdrage Dienst Regelingen (Agro)

De bijdrage wordt met € 15,9 mln verhoogd ten behoeve van de uitvoering van EU-regelingen (Bedrijfstoelageregeling en nationale co-financiering EU-programma's) die volgens EU-voorschriften moeten worden uitgevoerd. Daarnaast wordt de bijdrage verhoogd voor dekking van de uitvoeringskosten met betrekking tot de PAS-middelen (€ 1,9 mln) en toegekende prijsbijstelling 2013 (€ 0,5 mln).

Bijdrage NVWA

Er worden middelen toegevoegd aan het opdrachtenbudget van de Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA) om de kwaliteit van uitvoering, handhaving en toezicht te waarborgen. De bijdrage NVWA wordt hiermee op een adequaat niveau gebracht in relatie tot het opdrachtenpakket.

Bekostiging Groen Onderwijs

De verhoging van totaal € 17,7 mln voor de bekostiging van het Groen Onderwijs heeft met name betrekking op de onderdelen Wageningen Universiteit (€ 4,7 mln), HBO-groen (€ 3,4 mln), VMBO-groen (€ 5,5 mln) en Aequor (€ 1,3 mln).

Aanvullende onderwijssubsidies

Dit betreft de overheveling van het budget bekostiging naar de aanvullende onderwijssubsidies ten behoeve van MBO (€ 4,2 mln) en VMBO (€ 1,6 mln).

Project Marker Wadden en Natuureducatie

Deze verhoging houdt voor € 15 mln verband met het project «Marker Wadden». De resterende verhoging (€ 1 mln) betreft een overheveling vanuit beleidsartikel 17 om de subsidie voor educatieve werkzaamheden bij het Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid af te bouwen.

Natuurprogramma Westerschelde

Bij de afwikkeling van de decentralisatieafspraken Natuur eind 2012 is in de afrondingsovereenkomst ILG met provincie Zeeland afgesproken dat de verantwoordelijkheid voor het FES-project «Natuurprogramma Westerschelde» bij het Rijk blijft. De beschikbare middelen worden opgenomen onder de categorie «Opdrachten» van artikel 18.

Budgetoverheveling PAS-middelen en Milieu Effect Rapportage

Deze verlaging houdt voor € 17,3 mln verband met de budgetoverheveling naar artikel 16 van Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)-middelen en voor € 1,9 mln met een jaarlijkse bijdrage aan het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (I&M) ten behoeve van de Milieu Effect Rapportage 2013.

Decentralisatie natuur

De verlaging op artikelonderdeel «Te decentraliseren» met € 310,2 mln is het saldo van een aantal verhogingen en verlagingen:

- Toevoeging in het kader van de intensivering voor natuur uit het Begrotingsakkoord (€ 200,3 mln). Hiervan blijft € 22,8 mln op de EZ-begroting (met name voor project Marker Wadden en natuurprojecten Caribisch Nederland) en € 177,5 mln wordt overgeheveld naar de provincies;
- Mutaties samenhangend met de afronding en decentralisatie van het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ontvangst van te veel ontvangen voorschotten ILG door Zeeland en Noord-Holland, verrekening van het in 2012 reeds betaalde voorschot voor beheerkosten 2013 aan Staatsbosbeheer en Faunafonds, verrekening van de uitvoeringskosten Faunafonds, verlaging van het budget voor synergiegelden water die

- rechtstreeks vanuit de begroting van I&M zijn overgeheveld)
(– € 27,1 mln);
- Het niet decentraliseren van het natuurprogramma Westerschelde (– € 67 mln);
  - Overheveling naar Provinciefonds in het kader van het decentralisatieakkoord (– € 393,6).

Bijdrage Dienst Landelijk Gebied

De verhogingen bij de Dienst Landelijk Gebied en de Dienst Regelingen houden voornamelijk verband met de jaarlijkse bijdragen voor het opstellen van beheerplannen Natura 2000.

Bijdrage Dienst Regelingen (Natuur)

In het kader van het Bestuursakkoord Natuur dragen de provincies een bedrag van € 11,7 mln bij voor de uitvoering van het Subsiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer (SNL). Tevens vindt verhoging plaats met € 2,5 mln om de bijdrage te laten aansluiten op het opdrachtenpakket voor de uitvoering van de overige natuurregelingen en de uitvoeringskosten beheersplannen Natura 2000.

Personele uitgaven kerndepartement

De hogere uitgavenraming wordt voor € 1,7 mln verklaard door uitvoeringwerkzaamheden van het programma kernenergie bij het Directoraat Generaal Energie Telecom en Mededinging, uitvoering van werkzaamheden voor het programma aanbestedingen voor overheidsopdrachtgevers en een overheveling van budget naar het expertise centrum overheidspersoneel. Daarnaast is de budgettaire bijstelling van € 5,8 mln verwerkt vanuit de eindejaarsmarge voor de vertegenwoordiging in het buitenland.

Integratiekosten ICT

De bijdrage aan DICTU is verhoogd met € 13,1 mln voor de integratiekosten ICT. Deze integratiekosten houden verband met: consolidatie van datacenters, rationaliseren van het datanetwerk, doorvoeren van een nieuw serverconcept, gebruik van een servicemanagement tool, vermindering van het aantal werkplekconcepten, non-compliance van de softwarelicenties en het inrichten van een helpdesk.

Verdeling prijsbijstelling

Een deel van de meerjarige doorwerking van de prijsbijstellingstranche 2012 wordt bij voorjaarsnota 2013 verdeeld over de relevante onderdelen.

Loonbijstelling sociale lasten

Bij Voorjaarsnota 2013 is de loonbijstellingstranche voor sociale lasten toegekend, de toedeling van deze loonbijstelling zal bij de ontwerpbegroting verdeeld worden over de relevante onderdelen.

Overzicht belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2013 (Voorjaarsnota)

In onderstaande tabel treft u een overzicht aan van de belangrijkste suppletoire ontvangstenmutaties 2013 (Voorjaarsnota)

Bedragen x € 1.000

	Artikelnr.	Ontvangsten 2013
Stand oorspronkelijk vastgestelde begroting 2013 (na Nota van Wijziging)		12.824,0
<i>Belangrijkste suppletoire mutaties:</i>		
Veiling frequenties mobiele communicatie	11	3.804,1
Garantie Ondernemingsfinanciering	13	- 31,8
Aardgasbaten	14	600,0
Identificatie en registratie van vee	16	3,0
Bijdrage «Food Security Embassy Support Programme»	16	1,6
Bijdragen provincies afrondingsovereenkomst ILG	18	21,1
Afboeking synergiegelden	18	- 12,7
Overige mutaties	Div.	2,3
Stand na 1e suppletoire begroting 2013		17.211,6

Veiling frequenties mobiele communicatie

De veiling van frequenties voor mobiele communicatie (multibandveiling) door het Agentschap Telecom heeft € 3,8 mld opgebracht.

Garantie Ondernemingsfinanciering

Zie de toelichting bij de belangrijkste uitgavenmutaties.

Aardgasbaten

De raming van de aardgasbaten voor 2013 wordt verhoogd. Dit komt doordat er een hogere olieprijs wordt verwacht en omdat er een hogere productie wordt verwacht vanwege een hogere vraag.

Identificatie en registratie van vee

Ontvangsten vanuit de agrarische sector met betrekking tot identificatie en registratie van vee.

Bijdrage «Food Security Embassy Support Programme»

Dit betreft de bijdrage van het Ministerie van Buitenlandse Zaken voor 2013 aan de uitvoering van het «Food Security Embassy Support Programme». Dit programma is erop gericht om Nederlandse ambassades hulp te bieden voor de implementatie van projecten op het gebied van voedselzekerheid.

Bijdragen provincies afrondingsovereenkomst ILG

Deze hogere ontvangsten houden verband met betalingen door de provincies Zeeland (€ 18,9 mln) en Noord-Holland (€ 2,2 mln) van in 2012 door EZ te veel betaalde voorschotten op grond van de afrondingsovereenkomst Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG). De middelen komen op grond van de afrondingsovereenkomsten ten gunste van de andere provincies.

Afboeking synergiegelden

De lagere ontvangsten op het onderdeel «Synergiegelden» houden verband met het feit dat het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (I&M) de uitgaven voor projecten in het kader van synergiegelden water in 2012 rechtstreeks heeft overgeheveld naar het Provinciefonds; de ontvangst en uitgave loopt niet meer via de begroting van EZ.

3. DE BELEIDSARTIKELEN

Budgettaire gevolgen van beleid

Bedragen x € 1.000

11 – Goed functionerende economie en markten	Stand ontwerpbegroting 2013	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016	Mutatie 2017
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
VERPLICHTINGEN	218.197	137	- 2.447	215.887	- 836	- 778	- 5.902	- 12.465
Waarvan garantieverplichtingen								
UITGAVEN	219.931	137	- 2.457	217.611	- 836	- 778	- 5.902	- 12.465
Waarvan juridisch verplicht				97%				
<i>Subsidies</i>	1.700			1.700				
– Digitalisering regionale radio	1.700			1.700				
<i>Opdrachten</i>	12.760	137	- 4.682	8.215	- 639	140	- 5.019	- 11.620
– Onderzoek en Opdrachten	2.679	137	- 518	2.298	75	75	75	75
– PIANOo/TenderNed	5.851		- 3.939	1.912	- 639	140	133	133
– Beleidsvoorbereiding en evaluaties								
<i>Frequenties en Veiligheid</i>	4.230		- 225	4.005	- 75	- 75	- 75	- 75
– Nader te verdelen taakstelling Rijksdienst							- 5.152	- 11.753
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	11.116		2.472	13.588	831	52	52	52
– Agentschap Telecom	11.116		56	11.172	52	52	52	52
– Agentschap DICTU			2.416	2.416	779			
<i>Bijdragen aan ZBO's/RVWT's</i>	190.463		- 839	189.624	- 1.040	- 980	- 947	- 909
– Metrologie	14.337		119	14.456	116	114	114	114
– Raad voor Accreditatie	213		2	215	3	1	2	1
– ACM (NMa/OPTA/CA)	3.135		- 1.808	1.327	- 1.919	- 1.825	- 1.784	- 1.744
– CBS	172.778		848	173.626	760	730	721	720
<i>Bijdragen aan (inter)nationale organisaties</i>	3.892		592	4.484	12	10	12	12
– Nederlands Normalisatie Instituut (NEN)	1.136		12	1.148	12	10	12	12
– Internationale organisaties	2.696		580	3.276				
– Raad van deskundigen voor de nationale meetstandaarden	60			60				
ONTVANGSTEN	52.265		3.804.146	3.856.411				
– Ontvangsten NMa								
– High Trust	31.300			31.300	75.000	100.000	100.000	125.000
– Diverse ontvangsten	20.965		3.804.146	3.825.111				

Toelichting op de verplichtingen

De verlaging van de verplichtingen hangt grotendeels samen met de verlaging op de uitgaven.

Toelichting op de opdrachten

De verlaging van het budget van PIANOo/TenderNed heeft met name betrekking op de geplande opdrachten 2013 die door het agentschap DICTU worden uitgevoerd (€ 2,4 mln).

De taakstelling Rijksdienst vanaf 2016 en verder wordt op een nader moment specifiek toegewezen aan artikelonderdelen.

Toelichting op de bijdragen aan agentschappen

De bijdrage aan het agentschap DICTU wordt opgehoogd met € 2,4 mln vanwege de geplande opdrachten 2013 die voor TenderNed worden uitgevoerd.

Toelichting op de bijdragen aan ZBO's/RWT's

Per 1 april 2013 is de Autoriteit Consument en Markt (ACM) van start gegaan. De bijdrage die voorheen verstrekt werd aan de ZBO OPTA wordt nu geïntegreerd met de ramingen op artikel 40 voor de andere twee organisaties die zijn opgegaan in de ACM (NMa en Consumentenautoriteit). Op artikel 11 resulteert nog de raming voor de raad van bestuur voor de ACM. Hierdoor is het budget voor het 2^e tot en met het 4^e kwartaal van de OPTA (€ 1,8 mln) overgeboekt naar artikel 40.

Toelichting op de ontvangsten

De veiling van frequenties voor mobiele communicatie (multibandveiling) door het Agentschap Telecom heeft € 3,8 mld opgebracht.

Budgettaire gevolgen van beleid

Bedragen x € 1.000

12 – Een sterk innovatievermogen	Stand ontwerpbe-groting 2013	Mutaties via NvW en amende-menten	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016	Mutatie 2017
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
VERPLICHTINGEN	607.730		138.224	745.954	42.289	106.767	106.300	101.939
UITGAVEN	795.764		22.337	818.101	105.696	126.357	128.787	102.696
<i>Waarvan juridisch verplicht</i>				<i>92%</i>				
<i>Leningen</i>	<i>88.996</i>		<i>1.500</i>	<i>90.496</i>	<i>5.088</i>	<i>5.931</i>	<i>18.646</i>	<i>11.500</i>
– Innovatiefonds:	65.335		500	65.835			3.946	
Innovatiekrediet								
– Innovatiefonds:	23.661		– 8.100	15.561	– 7.712	– 8.669		
Seed								
– Innovatiefonds:			9.100	9.100	12.800	14.600	14.700	11.500
Fund to fund								
<i>Subsidies</i>	<i>81.343</i>		<i>2.733</i>	<i>84.076</i>	<i>– 37.816</i>	<i>– 39.813</i>	<i>– 36.138</i>	<i>– 34.198</i>
– Innovatie Prestatie Contracten	31.498		1.700	33.198	– 900	– 300		
– Eurostars	8.638		– 1.900	6.738				
– Lucht en Ruimtevaart	17.789		– 1.754	16.035	– 3.247	– 3.604	– 4.000	– 4.800
– Overig	23.418		4.687	28.105	– 1.669	– 2.309	– 738	2

12 – Een sterk innovatievermogen	Stand ontwerpbe-groting 2013	Mutaties via NvW en amende-menten	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016	Mutatie 2017
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
– Taakstelling Topsectoren					– 32.000	– 33.600	– 31.400	– 29.400
<i>Opdrachten</i>	2.856		1.164	4.020				
– Onderzoek en opdrachten	2.856		1.164	4.020				
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	72.653		941	73.594	447	470	– 4.935	– 11.598
– Agentschap NL	72.512		941	73.453	447	470	259	251
– Agentschap Telecom	141			141				
– Nader te verdelen taakstelling Rijksdienst							– 5.194	– 11.849
<i>Bijdragen aan ZBO's/RWT's</i>	136.287		4.512	140.799	4.362	628	630	630
– TNO	136.287		4.512	140.799	4.362	628	630	630
<i>Bijdragen aan (inter)nationale organisaties</i>	413.629		11.487	425.116	133.615	159.141	150.584	136.362
– Toeslag Topconsor-tia voor Kennis en Innovatie (TKI-toeslag)	77.100			77.100	110.000	110.000	110.000	110.000
– Grote Technologi-sche Instituten (GTI's)	40.009		203	40.212	183	175	164	164
– Topsectoren overig	218.331		– 4.974	213.357	4.050	3.043	856	95
– Syntens	19.884			19.884				
– Ruimtevaart (ESA)	57.058		16.437	73.495	19.382	45.923	39.564	26.103
– Overig (inclusief onderzoeksprojecten)	1.247		– 179	1.068				
ONTVANGSTEN	45.782		1.871	47.653				
– Luchtvaartkredietre-geling	382			382				
– Technische Ontwikkelingsprojec-ten (TOP)	5.000			5.000				
– Rijksoctrooiwet	31.212			31.212				
– Innovatiekredieten	5.544			5.544				
– Eurostars	2.056			2.056				
– Diverse ontvangsten	1.588		1.871	3.459				

Toelichting op de verplichtingen

De mutatie van het verplichtingbudget wordt met name veroorzaakt door aanpassingen op het Innovatiefonds, Ruimtevaart en het Innovatiepro-gramma Holst Centre (Topsectoren overig).

- Voor het Innovatiefonds is bij Najaarsnota 2012 budget naar voren gehaald ten behoeve van het instrument Fund to fund. De meerjarige doorwerking hiervan (verlaging van in totaal € 38,2 mln) valt nu deels samen met de ophoging van het niet benutte budget uit 2012 (in totaal € 46,6 mln) voor de Innovatiekredieten en de Seedregeling.
- Als gevolg van de inschrijvingen op onder meer ESA programma's tijdens de Ministersconferentie 2012 wordt het budget voor Ruimte-vaart aangepast. Bij Najaarsnota 2012 is het verplichtingbudget met € 20,1 mln verlaagd omdat de verplichtingen pas in 2013 worden aangegaan. Deze € 20,1 mln wordt nu beschikbaar gesteld. Hiernaast dragen het Ministerie Onderwijs Cultuur en Wetenschappen (€ 15 mln) en het Ministerie van Infrastructuur & Milieu (€ 15 mln) bij. Tevens

wordt verplichtingbudget uit de periode 2014 tot en met 2017 naar voren gehaald (€ 50,2 mln).

- Voor de financiering van het Holst Centre is in de periode 2012 tot en met 2015 in totaal € 16 mln beschikbaar. De verplichting wordt in zijn geheel in 2013 aangegaan waardoor aanpassing van het verplichtingbudget nodig is.

Toelichting op de leningen

Binnen het Innovatiefonds worden middelen die in afwachting van de start van Fund to fund op Seed geraamd stonden overgeheveld naar Fund to fund. Hiernaast wordt het kasbudget verhoogd met de niet in 2012 benutte middelen.

Toelichting op de subsidies

Vanuit het subsidiebudget voor Ruimtevaart worden middelen overgeheveld naar het Ruimtevaartbudget voor ESA (categorie «bijdragen aan organisaties»).

De verhoging van het budget «Overig» in 2013 hangt met name samen met de uitfinanciering van reeds aangegane verplichtingen voor het Innovatieprogramma Veiligheid.

De taakstelling Topsectoren vanaf 2014 en verder wordt bij de Ontwerpbe-
groting 2014 nader verdeeld.

Toelichting op de bijdragen aan agentschappen

De taakstelling Rijksdienst vanaf 2016 en verder wordt op een nader moment specifiek toegewezen aan artikelonderdelen.

Toelichting op de bijdragen aan ZBO's/RWT's

Deze mutatie betreft de bijdrage van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aan TNO voor het thema Arbeid & Gezondheid en loon- en prijsbijstelling van tranche 2012.

Toelichting op de bijdragen aan (inter)nationale organisaties

De bij het Regeerakkoord beschikbaar gestelde middelen voor de TKI-toeslag worden overgeheveld naar de EZ begroting. Deze middelen worden ingezet voor EU-cofinanciering, bijdrage Nederlands Wetenschappelijk Onderzoek en de TKI-toeslag.

Als gevolg van de inschrijvingen op ondermeer ESA programma's tijdens de Ministersconferentie 2012 wordt het budget voor Ruimtevaart aangepast. Hieronder vallen ook de bijdragen van het Ministerie Onderwijs Cultuur en Wetenschappen (€ 15 mln) en het Ministerie van Infrastructuur & Milieu (€ 15 mln). Tevens vindt er een structurele overheveling plaats vanuit artikel 14 (€ 2 mln) en 16 (€ 1 mln).

Voor de periode 2015 tot en met 2017 worden ook middelen beschikbaar gesteld zodat er voldoende budgettair mandaat is om aan de ESA Ministerconferentie in het voorjaar 2014 te kunnen deelnemen en de belangen van Nederland op het terrein van Ruimtevaart goed te vertegenwoordigen. Dekking hiervoor is vrijgemaakt binnen de EZ-begroting (lagere uitgaven artikel 14, subsidie MEP).

Budgettaire gevolgen van beleid

Bedragen x € 1.000

13 – Een excellent ondernemingsklimaat	Stand ontwerpbe-groting 2013	Mutaties via NvW en amende-menten	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016	Mutatie 2017
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
VERPLICHTINGEN	2.585.516	5.493	9.455	2.600.464	398.436	386.928	386.122	385.343
Waarvan garantiEVER-PLICHTINGEN	2.384.011			2.384.011	400.000	400.000	400.000	400.000
UITGAVEN	366.134	12.967	- 32.510	346.591	- 4.651	- 11.845	- 1.526	- 2.305
Waarvan juridisch verplicht				91%				
<i>Garanties</i>	129.211		- 31.752	97.459	- 1.000	2.000	13.000	13.000
– BMKB	65.541			65.541				
– Groeifinancierings-faciliteit	9.281			9.281				
– Garantie Ondernemingsfinanciering (GO)	44.752		- 31.752	13.000	- 1.000	2.000	13.000	13.000
– Borgstelling Scheepsnieuwbouw	9.637			9.637				
<i>Subsidies</i>	29.755		0	29.755	0			
– Bevorderen ondernemerschap	1.139			1.139				
– Biobased Economy	5.710		- 500	5.210	- 2.500			
– Uitfinanciering subsidies	22.906		500	23.406	2.500			
<i>Opdrachten</i>	25.969		- 931	25.038	- 175			
– Onderzoek & ontwikkeling	351			351				
– ICT-beleid	20.852		- 931	19.921	- 175			
– Beleidsvoorbereiding en evaluaties	2.436			2.436				
– Regiegroep Regeldruk/ACTAL	2.330			2.330				
<i>Bijdragen aan (inter)nationale organisaties</i>	16.410	2.512	2.162	21.084	492	144	72	72
– NBTC	13.329		191	13.520	143	83	62	62
– UNWTO	233			233				
– Bijdragen aan instituten	2.848	2.512	1.971	7.331	349	61	10	10
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>	150.577		- 3.348		- 3.968	- 13.989	- 13.989	- 13.989
– Kamers van Koophandel / Ondernemerspleinen	150.577		- 3.348		- 3.968	- 13.989	- 13.989	- 13.989
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	14.212	10.455	1.359	26.026			- 609	- 1.388
– Agentschap NL	12.012	10.455	1.359	23.826				
– Logius	2.200			2.200				
– Nader te verdelen taakstelling Rijksdienst							- 609	- 1.388

13 – Een excellent ondernemingsklimaat	Stand ontwerpbegroting 2013	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016	Mutatie 2017
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
ONTVANGSTEN	92.599		- 31.752	60.847	- 1.000	2.000	13.000	13.000
- BMKB	25.230			25.230				
- Groeifinancieringsfaciliteit	8.000			8.000				
- Garantie Ondernemingsfinanciering	46.000		- 31.752	14.248	- 1.000	2.000	13.000	13.000
- Borgstelling								
Scheepsnieuwbouw	10.000			10.000				
- Joint Strike Fighter	1.847			1.847				
- Diverse ontvangsten	1.522			1.522				

Toelichting op de verplichtingen

De mutatie in het verplichtingbudget hangt met name samen met het Regeerakkoord. Hierin is het structurele budget voor de Garantie Ondernemingsfinanciering met € 400 mln opgenomen. Dit leidt tot een verhoging met ingang van 2014. Daarnaast is hier ook een taakstelling op de Kamers van Koophandel opgenomen van € 5 mln in 2014 en € 15 mln structureel met ingang van 2015. Op bijdrage aan Agentschap NL heeft een technische aanpassing plaatsgevonden op het verplichtingbudget (in totaal € 11,6 mln).

Toelichting op de garanties

In het Regeerakkoord is afgesproken dat de garantieregeling Garantie Ondernemingsfinanciering structureel wordt met een jaarlijks plafond van € 400 mln. In dit kader moeten ook de ontvangsten en uitgaven structureel worden geraamd. Bij de raming wordt uitgegaan van een uitstaand obligo van € 800 mln en een premie van 1,7%. Een raming van ontvangsten en uitgaven van € 13 mln lijkt hierbij reëel, gezien het te verwachten beroep op deze faciliteit. De uitgaven en ontvangsten worden daarom met € 31,8 mln naar beneden bijgesteld.

Toelichting op de bijdragen aan ZBO's/RWT's

In het Regeerakkoord is een taakstelling van € 5 mln in 2014 en € 15 mln structureel met ingang van 2015 opgenomen op de Kamers van Koophandel. De mutatie is het saldo van deze taakstelling en de uitge-deelde loon- en prijsbijstelling van tranche 2012 en een verlaging van de uitgaven voor de Kamers van Koophandel in verband met de verwachte realisatie 2013.

Budgettaire gevolgen van beleid

Bedragen x € 1.000

14 – Een doelmatige en duurzame energievoorziening	Stand ontwerpbe-groting 2013	Mutaties via NvW en amende-menten	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016	Mutatie 2017
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
VERPLICHTINGEN	1.996.164	18.000	1.456.259	3.470.423	- 244	- 4.962	- 6.026	19.595
<i>Waarvan garantiever-plichtingen</i>			<i>43.350</i>	<i>43.350</i>				
UITGAVEN	1.312.815	18.000	- 23.542	1.307.273	- 22.244	7.038	68.974	412.595
<i>Waarvan juridisch verplicht (percentage)</i>				<i>95%</i>				
<i>Subsidies</i>	<i>1.086.731</i>		<i>- 5.918</i>	<i>1.080.813</i>	<i>- 29.400</i>	<i>500</i>	<i>63.600</i>	<i>380.800</i>
– Stadsverwarming (14.1)								
– Topsectoren Energie (14.3)	23.848		16.046	39.894	21.540	15.739	4.560	- 12.200
– Energie-innovatie (IA) (14.3)	31.658			31.658				
– Green Deal (14.3)	25.000		- 1.375	23.625				
– MEP (14.3)	555.000		- 27.000	528.000	- 22.000	- 8.000	- 5.000	- 2.000
– SDE (14.3)	244.858		23.514	268.372	- 400			
– SDE+ (14.3)	100.000		- 20.960	79.040	- 28.940	- 7.239	64.040	395.000
– CCS (14.3)	49.400			49.400				
– Hoge Flux Reactor (14.3)	7.250			7.250				
– Aanschafsubsidie zonnepanelen (14.3)	30.000		- 668	29.332				
– Elektrisch rijden (14.3)	4.123			4.123				
– Overige subsidies (14.3)	15.594		4.525	20.119	400			
<i>Opdrachten</i>	<i>57.980</i>		<i>- 25.061</i>	<i>32.919</i>	<i>3.797</i>	<i>3.306</i>	<i>3.220</i>	<i>3.132</i>
– O&O bodembeheer (14.2)	296			296				
– Joint implementa-tion (14.3)	33.651		- 26.437	7.214				
– Straling (14.3)	9.517		1.526	11.043	3.797	3.306	3.220	3.132
– Pallas (14.3)	10.100			10.100				
– Onderzoek en opdrachten (14.3)	4.416		- 150	4.266				
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	<i>37.018</i>		<i>6.834</i>	<i>43.852</i>	<i>3.307</i>	<i>3.226</i>	<i>2.003</i>	<i>458</i>
– Agentschap NL	36.326		3.308	39.634	12	3		
– NVWA	692		2	694	2	2	2	2
– Kern Fysische Dienst			3.524	3.524	3.293	3.221	3.154	3.085
– Nader te verdelen taakstelling Rijksdienst							- 1.153	- 2.629
<i>Bijdragen aan ZBO's/RWT's</i>	<i>95.100</i>	<i>18.000</i>		<i>113.100</i>				
– Doorsluis COVA heffing (14.2)	93.000	18.000		111.000				
– TNO bodembeheer (14.2)	2.100			2.100				
<i>Bijdragen aan mede-overheden</i>								<i>28.000</i>
– Uitkoop								28.000
<i>Bijdragen aan (inter)nationale organisaties</i>	<i>35.986</i>		<i>603</i>	<i>36.589</i>	<i>52</i>	<i>6</i>	<i>151</i>	<i>205</i>
– ECN/NRG (14.3)	34.981		285	35.266	253	207	205	205
– Diverse instituten (14.2)	1.005		318	1.323	- 201	- 201	- 54	

14 – Een doelmatige en duurzame energievoorziening	Stand ontwerpbe-groting 2013	Mutaties via NvW en amende-menten	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016	Mutatie 2017
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
ONTVANGSTEN	12.194.911	18.000	600.000	12.812.911	0	- 780.000	- 970.000	- 655.000
- COVA	93.000	18.000		111.000				
- SDE+	100.000			100.000		20.000	80.000	395.000
- Aardgasbaten	12.000.000		600.000	12.600.000	0	- 800.000	- 1.050.000	- 1.050.000
- Ontvangsten zoutwinning	1.761			1.761				
- Diverse ontvangsten	150			150				

Toelichting op de verplichtingen

De hogere verplichtingen houden met name verband met:

- Met de openstelling van de SDE+ regeling in april is het verplichtingenbudget met € 1,3 mld opgehoogd. Deze toename hangt samen met de verhoging van de 14%-doelstelling voor duurzame energie naar 16%.
- Vanuit het budget SDE+ wordt voor de jaren 2013 tot en met 2016 € 93,1 mln kasgeld overgeheveld ten behoeve van de Topsectoren Energie. Hiervan is € 13,3 mln al in 2012 verplicht. Voor de resterende € 79,8 mln kas wordt in 2013 verplichtingenruimte opgevoerd (doorschuif van € 29,8 mln niet gebruikte verplichtingenruimte 2012 en € 50,0 mln verplichtingenruimte 2013). Deze aanwending van SDE+ middelen vindt plaats in het kader van het ondersteunen van innovatieprojecten, die passen binnen de programmalijnen van de Topsector Energie. Uitgangspunt hierbij is dat deze projecten bijdragen aan het kosteneffectiever bereiken van de doelstelling van 16% duurzame energie in 2020. De totale uitgaven voor de SDE+ nemen hierdoor niet toe.
- De in 2012 niet benutte verplichtingenruimte voor Green Deals (€ 32,2 mln) wordt overgeheveld naar 2013.
- Begin 2013 heeft de derde openstelling van de garantieregeling Geothermie plaatsgevonden (€ 43,4 mln). Het verplichtingenbudget wordt daartoe opgehoogd.

Toelichting op de subsidies

De lagere subsidie-uitgaven (€ 5,9 mln) houden voornamelijk verband met:

- Vanuit de middelen voor SDE+ wordt in 2013 € 20,9 mln ingezet voor Topsectoren Energie, zie de toelichting op de verplichtingen.
- De uitgaven van de inmiddels beëindigde subsidie Milieukwaliteit Elektriciteitsproductie (MEP) vallen lager uit vanwege een geringere te subsidiëren productie van duurzame energie. Deze lagere productie heeft geen consequenties voor het bereiken van de doelstelling voor duurzame energie in 2020, omdat de productie van duurzame energie die met de MEP gesubsidieerd wordt vrijwel volledig voor 2020 zal plaatsvinden. Het aflopen van projecten, die aan het einde van hun levensduur zijn gekomen, wordt opgevangen door verplichtingen in de SDE+ in de komende jaren, zoals meegenomen in het Regeerakkoord. De meevaller in de kasuitgaven MEP wordt ingezet als dekking voor problematiek bij de NVWA, groen onderwijs en ruimtevaart. Ook naar de huidige inzichten volstaan de resterende middelen voor duurzame energie om via het bestaande en het voorgenomen instrumentarium de doelstelling 2020 te bereiken.

- De onderuitputting van de SDE uit 2012 wordt in 2013 aan de begroting van Economische zaken toegevoegd ten behoeve van uitgaven voor duurzame energie.
- De post «overige subsidies» wordt verhoogd met € 4,5 mln. Dit bedrag wordt met name ingezet voor het Water- en Energiebedrijf Bonaire N.V. Daartoe is budget overgeboekt vanuit de posten «Topsectoren Energie» (€ 2,8 mln) en «Green Deal» (€ 1,4 mln).

Toelichting op de opdrachten

Als gevolg van vrijval van middelen wordt de post »Joint Implementation» aangepast aan de verwachte financieringsbehoefte voor 2013.

Toelichting op de bijdragen aan agentschappen

Voor de uitvoering van diverse programma's en regelingen wordt uitvoeringsbudget overgeheveld naar het Agentschap NL, namelijk:

- Regelingen uit hoofde van energie-innovatie (€ 2,2 mln).
- Subsidieregeling Zonnepanelen (€ 0,7 mln).
- Programma Joint Implementation (€ 0,4 mln).

Voor de nucleaire activiteiten en crisismanagement van de Kern Fysische Dienst (KFD) wordt budget overgeheveld door het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (I&M) naar het Ministerie van Economische Zaken. Dit betreft de eerste tranche. Een tweede en laatste tranche zal naar verwachting bij Najaarsnota 2013 en Voorjaarsnota 2014 plaatsvinden wanneer meer duidelijkheid is over een exacte kostentoedeling. Dit geschiedt aan de hand van het kostprijsmodel van de Inspectie voor de Leefomgeving en Transport (ILT) van het Ministerie van I&M.

Toelichting op de bijdragen aan mede-overheden

Er wordt in totaal € 140 mln (€ 28 mln per jaar) voor een periode van 5 jaar aan de EZ-begroting toegevoegd, startend in 2017. Dit geld is beschikbaar voor een regeling die als doel heeft om bewoners van woningen uit te kopen met daarna herbestemming en/of sloop van de woning (TK, 31 574, nr. 29). Het gaat hierbij om woningen die direct onder de geleiders (de hoogspanningslijnen) staan van 220 en 380 kV verbindingen. Voor woningen buiten de bevolkingskernen gaat het om 110 en 150 kV verbindingen.

Toelichting op de ontvangsten

De raming van de aardgasbaten voor 2013 wordt verhoogd. Dit komt doordat er een hogere olieprijs wordt verwacht en omdat er een hogere productie wordt verwacht vanwege een hogere vraag. Op de lange termijn wordt echter een lagere olieprijs verwacht waardoor de raming naar beneden moet worden aangepast.

Budgettaire gevolgen van beleid

(Bedragen x € 1 000)

15 – Een sterke internationale concurrentiepositie	Stand ontwerpbe-groting 2013	Mutaties via NvW en amende-menten	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016	Mutatie 2017
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
VERPLICHTINGEN	90.549	– 90.549						
UITGAVEN	112.104	– 112.104						
Waarvan juridisch verplicht								
<i>Subsidies</i>	40.518	– 40.518						
– Prepare2start/ Starters International Business (SIB)	6.147	– 6.147						
– Overig Programma-tische Aanpak	4.589	– 4.589						
– 2g@there	6.462	– 6.462						
– Transitiefaciliteit (TF)	10.000	– 10.000						
– Kennisverwerving opkomende markten (ODA)								
– Package4growth	7.147	– 7.147						
– Partners for International Business (PIB)	5.350	– 5.350						
– Overige subsidies	823	– 823						
<i>Opdrachten</i>	3 340	– 3 340						
– Beleidsondersteu-ning, evaluaties en onderzoek	1 557	– 1 557						
– Collectieve Promotionele Activiteiten (CPA)	1 179	– 1 179						
– Overige opdrachten	604	– 604						
<i>Leningen</i>	7 500	– 7 500						
– Finance for International Business(FIB)	7 500	– 7 500						
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>	44 561	– 44 561						
– Agentschap NL	44 561	– 44 561						
<i>Bijdragen aan (inter)nationale organisaties</i>	16 185	– 16 185						
– WTO, OESO, UNEP, FAO en overige contributies	16 185	– 16 185						
ONTVANGSTEN	14 315	– 14 315						
– Gemengde kredieten	681	– 681						
– Package4growth	12.500	– 12.500						
– Diverse ontvangsten	1.134	– 1.134						

Toelichting

Met Nota van Wijziging (TK, 2012–2013, 33 400 XIII, nr. 23) is het deel van artikel 15 dat betrekking heeft op internationale handel toegevoegd aan de begroting voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking. De na de herverkaveling resterende budgetten zijn bij Nota van Wijziging toegevoegd aan artikel 11 (Goed functionerende economie en markten), artikel 13 (Een excellent ondernemingsklimaat), artikel 16 (Concurrerende, duurzame, veilige agro-, visserij- en voedselketens) en artikel 18 (Natuur en Regio).

Budgettaire gevolgen van beleid

(Bedragen x € 1.000)

16 – Concurrerende, duurzame, veilige agro-, visserij- en voedselketens	Stand ontwerpbe-groting 2013	Mutaties via NvW en amende-menten	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016	Mutatie 2017
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
VERPLICHTINGEN	638.549	12.213	55.659	706.421	36.961	30.295	18.319	9.690
<i>Waarvan garantiever-plichtingen</i>	<i>138.000</i>			<i>138.000</i>				
UITGAVEN	517.397	12.213	55.343	584.953	36.097	30.055	18.414	9.690
<i>Waarvan juridisch verplicht</i>				<i>87%</i>				
<i>Subsidies</i>	<i>59.457</i>	<i>122</i>	<i>5.381</i>	<i>64.960</i>	<i>- 5.536</i>	<i>- 7.484</i>	<i>- 10.061</i>	<i>- 11.361</i>
– Agrarisch onderne-merschap (16.1)	5.088		2.586	7.674				
– Duurzame veehou-derij (16.1)	5.584		8.315	13.899				
– Mestbeleid (16.1)	2.050			2.050				
– Plantaardige productie (16.1)	16.866		- 1.523	15.343	177	177		
– Agrarische innovatie en overig (16.1)	9.601		- 3.875	5.726				
– Visserij (16.1)	5.991			5.991				
– Dierenwelzijn productiedieren en gezelschapsdieren (16.3)	2.008	122	- 122	2.008	- 113	- 61	- 61	- 61
– Apurement (16.5)	12.269			12.269				
– Interne begrotings-reserve (16.5)								
– Taakstelling Topsectoren					- 5.600	- 7.600	- 10.000	- 11.300
<i>Garanties</i>	<i>12.000</i>			<i>12.000</i>				
– Bijdrage begrotings-reserve Borgstellings-faciliteit (16.1)	2.000			2.000				
– Verliesdeclaraties Borgstellingsfaciliteit (16.1)	10.000			10.000				
<i>Opdrachten</i>	<i>147.349</i>	<i>560</i>	<i>5.034</i>	<i>152.943</i>	<i>- 769</i>	<i>- 1.209</i>	<i>- 701</i>	<i>- 796</i>
– Versterken concurrentiekracht en verduurzaming agroketens en visserij (16.1)	24.020		266	28.306	- 80	- 51	- 1	- 1
– Borgen voedselveiligheid- en kwaliteit(16.2)	8.437		191	8.538	62	62	62	62
– Plant- en dierge-zondheid (16.3)	18.932	560	- 2.107	17.385	292	240	240	240
– Kennisontwikkeling en innovatie (16.4)	93.887		5.111	98.998	- 1.043	- 1.460	- 1.002	- 1.097
– Borgen voedselze-kerheid en internatio-naal en Europees landbouwbeleid (16.5)	2.073		1.573	3.646				
<i>Bijdragen aan ZBO's/RWT's</i>	<i>104.620</i>	<i>1.850</i>	<i>562</i>	<i>107.032</i>	<i>31.562</i>	<i>31.548</i>	<i>31.563</i>	<i>31.563</i>
– Medebewind productschappen (16.5)	13.501			13.501	31.000	31.000	31.000	31.000
– Dienst Landbouw-kundig Onderzoek (16.4)	91.119		562	91.681	562	548	563	563
– ZonMW/dierproeven		1.850		1.850				
<i>Bijdragen aan andere begrotingshoofdstuk-ken</i>	<i>4.200</i>		<i>- 400</i>	<i>3.800</i>				

16 – Concurren- duurzame, veilige agro-, visserij- en voedselketens	Stand ontwerpbe- grotting 2013	Mutaties via NvW en amende- menten	Mutaties 1e suppletioire begroting	Stand 1e suppletioire begroting	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016	Mutatie 2017
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
– Diergezondheids- fonds	4.200		– 400	3.800				
<i>Bijdragen aan (inter)nationale organisaties</i>		7.915	123	8.038				
– UNEP, FAO en overige contributies		7.915	123	8.038				
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	189.771	1.766	44.643	236.180	10.840	7.200	– 2.387	– 9.716
– NVWA	93.241	766	25.193	119.200	10.226	6.610	3.407	4.207
– Dienst Regelingen	84.281		18.305	102.586	613	589	585	585
– Agentschap NL	3.010	1.000	1.786	5.796				
– Dienst Landelijk Gebied	221		1	222	1	1	1	1
– Rijksrederij	9.018		– 642	8.376				
– Nader te verdelen taakstelling Rijks- dienst				0			– 6.380	– 14.509
ONTVANGSTEN	291.579		4.950	296.529				
– Versterken concurrentiekracht en verduurzaming agroketens en visserij (16.1)	21.081		3.000	24.081				
– Borgen voedselveiligheid- en kwaliteit(16.2)	430			430				
– Plant- en dierge- zondheid (16.3)	500			500				
– Kennisontwikkeling en innovatie (16.4)	10.884		1.577	12.461				
– Borgen voedselze- kerheid en internatio- naal en Europees landbouwbeleid (16.5)	258.684		373	259.057				

Toelichting op de verplichtingen

De verhoging van de verplichtingen hangt grotendeels samen met de verhoging van het uitgavenbudget.

Toelichting op de subsidies

De verhoging op het onderdeel Agrarisch ondernemerschap hangt voornamelijk samen met uitgaven voor de demoregeling proefprojecten Gemeenschappelijk Landbouwbeleid als onderdeel van het derde Plattelands Ontwikkelings Plan (POP-3). Het budget hiervoor stond gereserveerd onder de PAS-middelen en is daarom overgeheveld vanuit artikel 18.

De verhoging op het onderdeel «Duurzame veehouderij» van € 8,3 mln houdt verband met het feit dat van de beschikbare middelen op artikel 18 voor de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) voor 2013 € 7,4 mln wordt overgeheveld naar artikel 16 voor uitvoering van de subsidieregeling en het meetprogramma Duurzame Stallen en € 1,0 mln voor beroepsopleiding/voorlichting en praktijknetwerken als onderdeel van de uitvoering van de PAS.

De verlaging op het onderdeel «Agrarische innovatie en overig» houdt voornamelijk verband met lagere uitgaven aan de VAMIL-regeling (Vrijwillige Afschrijving milieuinvesteringen). Deze lagere uitgaven worden ingezet voor de verhoging van de bijdrage aan Dienst Regelingen. Zie de toelichting bij de bijdragen aan agentschappen.

De taakstelling Topsectoren vanaf 2014 en verder wordt bij Ontwerpbegroting 2014 nader verdeeld.

Toelichting op de opdrachten

De verlaging op het onderdeel Plant- en diergezondheid houdt verband met een overheveling van € 1 mln naar de begroting van Financiën/Douane ten behoeve van grenscontroles op dierziekten. Tevens wordt het uitgavenbudget voor projecten met betrekking tot gewasbescherming verlaagd met € 2,1 mln. Deze lagere uitgaven worden ingezet voor de hogere bijdrage aan Dienst Regelingen. Zie de toelichting bij de bijdragen aan agentschappen.

De verhoging op het onderdeel «Kennisonwikkeling en innovatie» houdt grotendeels verband met het feit dat voor de uitvoering door DLO van diverse onderzoeksprojecten, onder andere op het gebied van Biobased Economy, groen onderwijs, dierenwelzijn en dierziektenbewaking, duurzame veehouderij, plantaardige productie en PAS-gerelateerde onderzoeken middelen worden middelen overgeboekt naar het onderhavige onderdeel.

De verhoging van het onderdeel «Borgen voedselzekerheid en internationaal en Europees landbouwbeleid» houdt voornamelijk verband met voorbereidingskosten voor de uitvoering van het Plattelands Ontwikkelings Programma deel 3 (POP-3). Het betreft hier onder meer communicatiekosten, onderzoekskosten en kosten in verband met het uitvoeren van ex ante evaluaties.

Toelichting op de bijdragen aan ZBO's/RWT's

De verhoging op het onderdeel «Medebewind productschappen» houdt verband met een maatregel in het Regeerakkoord «Bruggen slaan». Als maatregel in het Regeerakkoord is opgenomen dat de Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisaties (PBO's) en de PBO-heffing worden afgeschaft. De medebewindstaken en autonome publieke taken van de PBO's worden vanaf 2014 door EZ uitgevoerd. Voor de uitvoering van deze taken wordt structureel € 31 mln vanaf 2014 aan de EZ begroting toegevoegd. Deze middelen zullen bij Ontwerpbegroting 2014 nader worden verdeeld over verschillende beleidsonderdelen van artikel 16 en het apparaatsartikel 40.

Toelichting op de bijdragen aan agentschappen

NVWA

Er wordt in 2013 € 10,1 mln toegevoegd aan het opdrachtenbudget van de NVWA om de kwaliteit van uitvoering, handhaving en toezicht te waarborgen (meerjarige verhoging: € 7,3 mln in 2014, € 5,7 mln in 2015, € 3 mln in 2016, € 3,8 mln in 2017 en € 4,7 mln in 2018). De bijdrage NVWA wordt hiermee op een adequaat niveau gebracht in relatie tot het opdrachtenpakket. Tevens wordt de bijdrage in 2013 verhoogd met € 14,1 mln (€ 2,5 mln in 2014 en € 0,5 mln in 2015) ten behoeve van investeringen die het mogelijk maken de beoogde fusiebesparingen op het gebied van huisvesting, ICT en arbeidsvoorwaarden te realiseren.

Deze investeringen zijn nodig om uitvoering te geven aan de motie Jacobi c.s. (TK, 33 240 XIII, nr. 18).

Voorts wordt vanuit de begroting van Veiligheid en Justitie € 0,5 mln overgeheveld voor het programma «Afpakken». Het betreft hier een rijksbrede aanpak waarbij de vier bijzondere opsporingsdiensten (FIOD, SIOD, NVWAIOD en VROM-IOD) en Functioneel Parket samenwerken om meer en sneller afpakken van met criminele activiteiten verkregen geld te bewerkstelligen. De resterende verhoging voor 2013 en volgende jaren houdt verband met de toegekende prijsbijstelling 2013.

Dienst Regelingen

De bijdrage wordt met € 15,9 mln verhoogd ten behoeve van de uitvoering van EU-regelingen (Bedrijfstoelageregeling en nationale co-financiering EU-programma's) die volgens EU-voorschriften moeten worden uitgevoerd. Tevens wordt de bijdrage verhoogd met € 1,9 mln voor uitvoeringskosten met betrekking tot de overgehevelde PAS-middelen (zie toelichting subsidies). De resterende verhoging voor 2013 en volgende jaren houdt verband met de toegekende prijsbijstelling 2013 (€ 0,5 mln).

Agentschap NL

Vanuit het subsidieonderdeel Educatie op artikel 17 wordt voor 2013 € 1,5 mln overgeheveld voor uitvoeringskosten van Agentschap NL ten behoeve van het programma «Duurzaam door». Dit programma geeft visie en aanpak voor de periode 2013–2016 en is gericht op competentieontwikkeling voor een duurzame toekomst en vanuit artikel 18 € 0,3 mln voor uitvoeringskosten in het kader van de PAS.

Nader te verdelen taakstelling Rijksdienst

De taakstelling Rijksdienst vanaf 2016 en verder wordt op een nader moment specifiek toegewezen aan artikelonderdelen.

Toelichting op de ontvangsten

De verhoging op het onderdeel «Versterken concurrentiekracht en verduurzaming agroketens en visserij» houdt verband met ontvangsten vanuit de agrarische sector met betrekking tot identificatie en registratie van vee. Deze ontvangsten worden ingezet voor de hogere bijdrage aan Dienst Regelingen.

De verhoging op onderdeel «Kennisonwikkeling en innovatie» houdt verband met een bijdrage van het Ministerie van Buitenlandse Zaken voor 2013 aan de uitvoering van het «Food Security Embassy Support Programme». Dit bedrag wordt rechtstreeks betaald. Dit programma is erop gericht om Nederlandse ambassades hulp te bieden voor de implementatie van projecten op het gebied van voedselzekerheid.

Budgettaire gevolgen van beleid

Bedragen x € 1.000

17 – Groen onderwijs van hoge kwaliteit	Stand ontwerpbe-groting 2013	Mutaties via NvW en amende-menten	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016	Mutatie 2017
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
VERPLICHTINGEN	777.779		21.160	798.939	18.060	7.779	- 59.549	- 68.607
UITGAVEN	776.575		21.047	797.622	17.442	7.560	- 59.590	- 68.607
<i>Waarvan juridisch verplicht</i>				<i>100%</i>				
<i>Bekostiging</i>	<i>700.561</i>		<i>17.696</i>	<i>718.257</i>	<i>12.140</i>	<i>1.356</i>	<i>- 18.269</i>	<i>- 27.177</i>
– Wageningen Universiteit	161.521		4.735	166.256	3.696	3.467	766	162
– HBO-groen	74.074		3.406	77.480	2.656	2.618	- 6.159	- 6.558
– MBO-groen	154.706		731	155.437	- 3.846	- 3.870	- 3.876	- 7.320
– Voorbereidende en Ondersteunende Activiteiten (VOA)	11.575		1.312	12.887	0	0	0	0
– Wachtgelden	12.987		785	13.772	0	0	0	0
– VMBO-groen	278.538		5.472	284.010	9.103	1.211	- 4.226	- 8.677
– Aequor	7.160		1.255	8.415	531	- 2.070	- 4.774	- 4.784
<i>Subsidies</i>	<i>73.303</i>		<i>3.835</i>	<i>77.138</i>	<i>5.920</i>	<i>6.423</i>	<i>- 41.280</i>	<i>- 41.430</i>
– Groene Kennis Coöperatie	4.008		0	4.008	0	0	- 4.037	- 4.012
– School als Kennis-centrum	30.538		0	30.538	0	0	- 31.466	- 31.441
– Kennisverspreiding en innovatie groen onderwijs	7.834		0	7.834	0	0	- 6.703	- 6.635
– Aanvullende onderwijs-subsidies	25.641		6.371	32.012	6.420	6.423	926	658
– Ontwikkeling en beheer natuurkwaliteit	2.382		0	2.382	0	0	0	0
– Educatie	2.900		- 2.536	364	- 500	0	0	0
<i>Opdrachten</i>	<i>2.711</i>		<i>- 484</i>	<i>2.227</i>	<i>- 618</i>	<i>- 219</i>	<i>- 41</i>	<i>0</i>
– Kennisversprei-dingsprojecten	2.711		- 484	2.227	- 618	- 219	- 41	0
ONTVANGSTEN	75		0	75	75	75	75	75

Toelichting op de verplichtingen

De verhoging van de verplichtingen hangt grotendeels samen met de verhoging van de uitgaven.

Toelichting op de bekostiging

De verhoging van totaal € 17,7 mln voor het onderdeel bekostiging Groen Onderwijs heeft met name betrekking op de volgende onderdelen:

- Wageningen Universiteit (€ 4,7 mln): de verhoging van de uitgaven wordt grotendeels (€ 3,1 mln) bepaald door het vervallen van de langstudeerderskorting Hoger Onderwijs.
- HBO-groen (€ 3,4 mln): deze verhoging wordt met name veroorzaakt door het vervallen van de langstudeerderskorting.
- MBO (€ 0,7 mln): deze verhoging is het saldo van € 4,9 mln verhoging voornamelijk als gevolg van het stijgende aantal studenten en een verlaging van € 4,2 mln als gevolg van een overheveling naar onderwijs-subsidies MBO.
- VMBO-groen en Aequor (totaal € 6,7 mln): als gevolg van het stijgende aantal studenten is de raming verhoogd om de wettelijk verplichte bekostiging na te komen. Dekking hiervoor is vrijgemaakt binnen de EZ-begroting (lagere uitgaven artikel 14, subsidie MEP).

Toelichting op de subsidies

Aanvullende onderwijssubsidies: deze stijging wordt vooral veroorzaakt doordat een aantal onderwijssubsidies MBO (€ 4,2 mln) en VMBO (€ 1,6 mln) zijn overgeheveld van bekostiging naar subsidies.
 Educatie: de afname van de uitgaven houdt voor een groot deel verband met een overheveling (– € 1,5 mln) van het programma «Duurzaam Door sociale innovatie voor een groene economie» naar het Agentschap NL ten behoeve van de uitvoeringskosten.

Budgettaire gevolgen van beleid

Bedragen x € 1.000

18 – Natuur en regio	Stand ontwerpbe-groting 2013	Mutaties via NvW en amende-menten	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016	Mutatie 2017
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
VERPLICHTINGEN	452.081	888	199.167	652.136	- 14.084	- 11.034	- 28.767	- 37.966
<i>Waarvan garantiever-plichtingen</i>	<i>50.509</i>			<i>50.509</i>				
UITGAVEN	689.737	888	- 205.545	485.080	- 38.803	863	- 3.159	- 8.409
<i>Waarvan juridisch verplicht</i>				<i>98%</i>				
<i>Subsidies</i>	<i>99.283</i>		<i>23.664</i>	<i>122.947</i>	<i>509</i>	<i>7</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
– Versterking mainports, brainports, greenports, valleys en andere clusters gerelateerd aan topsectoren (18.1)	87.273		7.664	94.937	9	7		
– Wederzijds versterken van ecologie en economie (18.2)	5.817			5.817				
– Behouden van de (internationale biodiversiteit en versterken van onze natuur (18.3)	6.193		16.000	22.193	500			
<i>Leningen</i>	<i>36.400</i>		<i>- 2.150</i>	<i>34.250</i>	<i>- 150</i>	<i>- 150</i>	<i>- 150</i>	<i>- 150</i>
– Behouden van de (internationale biodiversiteit en versterken van onze natuur (18.3)	36.400		- 2.150	34.250	- 150	- 150	- 150	- 150
<i>Opdrachten</i>	<i>40.576</i>		<i>75.448</i>	<i>116.024</i>	<i>6.215</i>	<i>116</i>	<i>157</i>	<i>211</i>
– Versterking mainports, brainports, greenports, valleys en andere clusters gerelateerd aan topsectoren (18.1)	750		- 82	668				
– Wederzijds versterken van ecologie en economie (18.2)	28.994		66.556	95.550	6.248	131	131	131
– Behouden van de (internationale biodiversiteit en versterken van onze natuur (18.3)	10.832		8.974	19.806	- 33	- 15	26	80
<i>Bijdragen aan mede-overheden</i>	<i>363.459</i>		<i>- 321.880</i>	<i>41.579</i>	<i>- 46.393</i>	<i>- 87</i>	<i>0</i>	<i>0</i>

18 – Natuur en regio	Stand ontwerpbe-groting 2013	Mutaties via NvW en amende-menten	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016	Mutatie 2017
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
– Versterking mainports, brainports, greenports, valleys en andere clusters gerelateerd aan topsectoren (18.1)	12.149			12.149				
– Wederzijds versterken van ecologie en economie (18.2)	41.097		– 19.167	21.930				
– Behouden van de (internationale biodiversiteit en versterken van onze natuur (18.3)	0		7.500	7.500				
– Te decentraliseren (18.4)	310.213		– 310.213	0	– 46.393	– 87		
<i>Bijdragen aan ZBO's/RWT's</i>	<i>36.681</i>		<i>608</i>	<i>37.289</i>	<i>514</i>	<i>514</i>	<i>514</i>	<i>514</i>
– Behouden van de (inter-)nationale biodiversiteit en versterken van onze natuur (18.3)	36.681		608	37.289	514	514	514	514
<i>Bijdragen aan (inter)nationale organisaties</i>		<i>888</i>	<i>157</i>	<i>1.045</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
– Overige contributies		888	157	1.045				
<i>Bijdragen aan agentschappen</i>	<i>113.338</i>		<i>18.608</i>	<i>131.946</i>	<i>502</i>	<i>463</i>	<i>– 3.680</i>	<i>– 8.984</i>
– Dienst Landelijk Gebied	71.207		3.942	75.149	313	278	267	255
– Dienst Regelingen	33.250		14.185	47.435	144	140	138	137
– Agentschap NL	1.036		436	1.472				
– Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit	7.845		45	7.890	45	45	45	45
– Nader te verdelen taakstelling Rijksdienst				0			– 4.130	– 9.421
ONTVANGSTEN	113.714		8.481	122.195	– 88	– 87		
– Landinrichtingsrente	42.161			42.161				
– Bijdragen van derden	19.773		21.140	40.913				
– EU-bijdragen	2.096			2.096				
– Jachtakten	1.031			1.031				
– Synergiegelden	12.659		– 12.659	0	– 88	– 87		
– Verkoop gronden	35.000			35.000				
– Overige	994			994				

Toelichting op de verplichtingen

De hogere verplichtingen in 2013 houden voornamelijk verband met de toevoeging van de € 200 mln uit het Regeerakkoord voor natuurintensive-ringen. De meerjarig lagere verplichtingen vanaf 2014 houden naast de uitgavenmutaties verband met het feit dat in het kader van de decentrali-satie van het Regionaal Economisch Programma Zuiderzeelijn het meerjarige onbenutte verplichtingenbudget wordt afgeboekt. Het betreft een technische aanpassing, de uitgavenbudgetten zijn in 2012 reeds overgeheveld naar het Provinciefonds.

Tevens worden in het kader van het Bestuursakkoord Natuur de meerjarige onbenutte verplichtingenbudgetten afgeboekt, aangezien bij

de uitwerking van het decentralisatieakkoord alleen de kasbedragen zijn gedecentraliseerd/overgeheveld.

Toelichting op de subsidies

Van de verhoging op het onderdeel «Versterking mainports, brainports, greenports, valleys en andere clusters gerelateerd aan topsectoren» houdt € 8 mln verband met het volgende: In 2012 is vanuit dit onderdeel een extra bedrag opgenomen in de decentralisatie-uitkering natuur als voorschot voor kosten die Staatsbosbeheer en Faunafonds maken in 2013. Dit heeft als consequentie dat de raming voor 2013 nu bij eerste supplementaire begroting wordt verhoogd.

De verhoging op het onderdeel «Behouden van de (inter)nationale biodiversiteit en versterken van onze natuur» houdt voor € 15 mln verband met de toevoeging van € 200 mln uit het Regeerakkoord voor natuurintensivering. Het betreft hier het project «Marker Wadden». De resterende verhoging betreft een overheveling vanuit het budget voor Natuur en Milieueducatie op artikel 17 voor 2013 en 2014 van € 1 mln. Deze middelen zijn benodigd om de subsidie voor educatieve werkzaamheden bij het Instituut voor Natuureducatie en Duurzaamheid af te bouwen.

Toelichting op de opdrachten

De verhoging op het onderdeel «Wederzijds versterken van ecologie en economie» houdt voornamelijk verband met het volgende. Bij de afwikkeling van de decentralisatieafspraken Natuur eind 2012 is in de afrondingsovereenkomst ILG met provincie Zeeland afgesproken dat de verantwoordelijkheid voor het FES-project «Natuurprogramma Westerschelde» bij het Rijk blijft en dat over de financiële afwikkeling daarvan specifieke afspraken tussen het Rijk en de provincie Zeeland worden gemaakt. Het project en de middelen worden derhalve niet gedecentraliseerd. De beschikbare middelen voor het Westerschelde-programma in 2013 en 2014 worden hiertoe van de categorie «Bijdrage mede-overheden/te decentraliseren» afgeboekt en opgenomen onder categorie «Opdrachten» bij het onderhavige artikelonderdeel.

De verhoging met € 9,0 mln op onderdeel «Behouden van de (inter)nationale biodiversiteit en versterken van onze natuur» betreft voor € 11,9 mln voornamelijk compensatie voor kosten van ganzenbeheer die in 2012 door EZ zijn voorgeschoten ten behoeve van de provincies en een korting op de decentralisatie-uitkering voor uitgaven die de provincies ten laste van EU-middelen voor het Plattelandsontwikkelingsprogramma kunnen brengen. Dit bedrag wordt in mindering gebracht op de decentralisatie-uitkering op het onderdeel «Te decentraliseren». Tevens vindt verlaging plaats met € 2,9 mln vanuit het programmabudget voor Natura 2000 naar de bijdrageonderdelen van Dienst Regelingen (DR) en de Dienst Landelijk Gebied (DLG). Deze bedragen zijn de jaarlijkse bijdragen voor onder meer het opstellen van beheerplannen Natura 2000.

Toelichting op de bijdrage aan de mede-overheden

De verlaging op het onderdeel «Wederzijds versterken van ecologie en economie» van € 19,2 mln houdt voor € 17,3 mln verband met een budgetoverheveling naar artikel 16 van PAS-middelen (zie de toelichting bij artikel 16) en voor € 1,9 mln met een jaarlijkse bijdrage aan het Ministerie van I&M ten behoeve van de Milieu Effect Rapportage 2013.

De verhoging op het onderdeel «Behouden van de (inter-)nationale biodiversiteit en versterken van onze natuur» houdt verband met de toevoeging van € 200,3 mln uit het Regeerakkoord voor natuurintensivering. Het bedrag (€ 7,5 mln) is bestemd voor natuurprojecten in Caribisch Nederland.

De verlaging op artikelonderdeel «Te decentraliseren» met € 310,2 mln is het saldo van een aantal verhogingen en verlagingen:

- Toevoeging in het kader van de intensivering voor natuur uit het Begrotingsakkoord. + € 177,5 mln
Van de totaal € 200,3 mln blijft € 22,8 mln op de EZ-begroting (met name voor project Marker Wadden en natuurprojecten Caribisch Nederland) en € 177,5 mln wordt overgeheveld naar de provincies.
- Mutaties samenhangend met de afronding en decentralisatie van het Investeringsbudget landelijk gebied (ontvangst van te veel ontvangen voorschotten ILG door Zeeland en Noord-Holland, verrekening van het in 2012 reeds betaalde voorschot voor beheerkosten 2013 aan Staatsbosbeheer en Faunafonds, verrekening van de uitvoeringskosten Faunafonds, verlaging van het budget voor synergiegelden water die rechtstreeks vanuit de begroting van I&M zijn overgeheveld). – € 27,1 mln
- Het niet decentraliseren van het natuurprogramma Westerschelde (zie opdrachten). – € 67,0 mln
- Overheveling naar Provinciefonds in het kader van het decentralisatieakkoord – € 393,6 mln

Toelichting op de bijdragen aan agentschappen

Dienst Landelijk Gebied

De verhoging houden voornamelijk verband met de jaarlijkse bijdrage voor het opstellen van beheerplannen Natura 2000.

Dienst Regelingen

In het kader van het Bestuursakkoord Natuur dragen de provincies een bedrag van € 11,7 mln bij voor de uitvoering van het Subsidiestelsel natuur- en landschapsbeheer. Tevens vindt verhoging plaats met € 2,5 mln om de bijdrage te laten aansluiten op het opdrachtenpakket voor de uitvoering van de overige natuurregelingen en de uitvoeringskosten beheersplannen Natura 2000.

Agentschap NL

De verhoging houdt verband met uitvoeringskosten van het programma «Pieken in de Delta» en uitvoeringskosten inzake de deelopdrachten Caribisch Nederland en «Topconsortia».

Nader te verdelen taakstelling Rijksdienst

De taakstelling Rijksdienst vanaf 2016 en verder wordt op een nader moment specifiek toegewezen aan artikelonderdelen.

Toelichting op de ontvangsten

De hogere ontvangsten op het onderdeel «Bijdragen van derden» houden verband met betalingen door de provincies Zeeland en Noord-Holland van in 2012 door EZ te veel betaalde voorschotten op grond van de afrondingsovereenkomst ILG. De middelen komen op grond van de afrondingsovereenkomsten ten gunste van de andere provincies.

De lagere ontvangsten op het onderdeel «Synergiegelden» houden verband met het feit dat I&M de uitgaven voor projecten in het kader van synergiegelden water in 2012 rechtstreeks heeft overgeheveld naar het Provinciefonds; de ontvangst en uitgave loopt niet meer via de begroting van EZ.

4. DE NIET-BELEIDSARTIKELEN

Bedragen x € 1.000

40 – Apparaat	Stand ontwerpbe-groting 2013	Mutaties via NvW en amende-menten	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016	Mutatie 2017
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
VERPLICHTINGEN	408.862	- 10.074	19.587	418.375	3.100	2.867	- 9.908	- 25.469
UITGAVEN	408.944	- 10.074	19.587	418.457	3.100	2.867	- 9.908	- 25.469
<i>Personele uitgaven kerndepartement</i>	<i>234.852</i>	<i>- 8.699</i>	<i>8.545</i>	<i>234.698</i>	<i>- 974</i>	<i>- 1.048</i>	<i>- 14.220</i>	<i>- 29.673</i>
– waarvan eigen personeel	181.704	- 8.026	8.065	181.743	- 974	- 1.048	- 2.957	- 4.774
– waarvan externe inhuur	16.500		108	16.608				
– nader te verdelen taakstelling Rijksdienst							- 11.263	- 24.899
<i>Materiële uitgaven kerndepartement</i>	<i>107.244</i>	<i>- 1.375</i>	<i>8.324</i>	<i>114.193</i>	<i>1.314</i>	<i>1.428</i>	<i>1.870</i>	<i>1.805</i>
– waarvan ICT	5.600		- 5.150	450				
– waarvan bijdrage aan SSO's (exclusief DICTU)	40.225		- 37	40.188	498	498	498	498
– waarvan SSO DICTU	21.408		13.129	34.537	867	862	861	861
<i>Personele uitgaven buitendiensten</i>	<i>47.743</i>		<i>1.124</i>	<i>48.867</i>	<i>631</i>	<i>631</i>	<i>631</i>	<i>631</i>
– waarvan eigen personeel	44.000		1.124	45.124	631	631	631	631
– waarvan externe inhuur	2.690		0	2.690				
<i>Materiële uitgaven buitendiensten</i>	<i>19.105</i>		<i>1.594</i>	<i>20.699</i>	<i>2.129</i>	<i>1.856</i>	<i>1.811</i>	<i>1.768</i>
– waarvan ICT	3.315		0	3.315				
– waarvan bijdrage aan SSO's	4.147		0	4.147				
ONTVANGSTEN	15.027		0	15.027				

Toelichting op de verplichtingen en uitgaven

Toelichting op de personele uitgaven kerndepartement

De hogere uitgavenraming wordt voor € 1,7 mln verklaard door uitvoeringwerkzaamheden van het programma kernenergie bij het Directoraat Generaal Energie Telecom en Mededinging, uitvoering van werkzaamheden voor het programma aanbestedingen voor overheidsopdrachtgevers en een overheveling van budget naar het expertise centrum overheidspersoneel. Daarnaast is de budgettaire bijstelling van € 5,8 mln

verwerkt vanuit de HGIS- eindejaarsmarge voor de vertegenwoordiging in het buitenland. De taakstelling Rijksdienst vanaf 2016 en verder betreft het aandeel van het kerndepartement en de buitendiensten. Deze wordt op een nader moment specifiek toegewezen aan de relevante onderdelen.

Toelichting op de materiële uitgaven kerndepartement

De bijstelling van de uitgavenraming houdt ondermeer verband met de structurele verwerking van de prijsbijstellingstranche 2012, de uitvoeringskosten voor het programma aanbesteding overheidsopdrachtgevers, de opdracht voor het expertise centrum overheidspersoneel en een overheveling van budget naar artikel 16 voor de uitvoering van de werkzaamheden voor de Raad van de plantenrassen. Daarnaast is de raming voor de bijdrage aan DICTU met € 13,1 mln bijgesteld voor de integratiekosten ICT. Deze integratiekosten houden verband met: consolidatie van datacenters, rationaliseren van het datanetwerk, doorvoeren van een nieuw serverconcept, gebruik van een servicemanagement tool, vermindering van het aantal werkplekconcepten, non-compliance van de softwarelicenties en het inrichten van een helpdesk. Het betreft een interne herschikking van de apparaatsbudgetten.

Toelichting op de personele uitgaven buitendiensten

De hogere raming van de personele uitgaven houden verband met de uitvoering van toezicht op de Drinkwaterwet door de Autoriteit Consument en Markt (ACM) en een verschuiving van materiële uitgaven naar personele uitgaven voor de Staatstoezicht op de Mijnen.

Toelichting op de materiële uitgaven buitendiensten

De hogere uitgavenraming houdt verband met de overgang van de Onafhankelijke Post en Telecommunicatie Autoriteit (OPTA) naar de nieuwe vormen eenheid ACM (Autoriteit Consument en Markt) en de structurele verwerking van de prijsbijstellingstranche 2012.

Bedragen x € 1.000

41 – Nominaal en Onvoorzien	Stand ontwerpbegroting 2013	Mutaties via NvW en amendementen	Mutaties 1e suppletoire begroting	Stand 1e suppletoire begroting	Mutatie 2014	Mutatie 2015	Mutatie 2016	Mutatie 2017
	(1)	(2)	(3)	(4)=(1+2+3)				
VERPLICHTINGEN	29.773		- 15.357	14.416	35.560	43.955	78.751	121.832
UITGAVEN	29.773		- 15.357	14.416	35.560	43.955	78.751	121.832
41.10 Prijsbijstelling	29.523		- 20.349	9.174	- 13.830	- 10.905	- 10.164	- 10.052
41.20 Loonbijstelling	0		4.992	4.992	4.390	4.160	3.930	3.843
41.30 Onvoorzien	250		0	250	0	0	0	0
41.40 In te vullen posten	0		0	0	45.000	50.700	84.985	128.041

Toelichting op de verplichtingen en uitgaven

Toelichting bij de prijsbijstelling

Een deel van de meerjarige doorwerking van de prijsbijstellingstranche 2012 is bij Voorjaarsnota 2013 verdeeld over de relevante onderdelen.

Toelichting bij de loonbijstelling

Bij Voorjaarsnota 2013 is de loonbijstellingstranche voor sociale lasten toegekend, de toedeling van deze loonbijstelling zal bij de ontwerpbegroting 2014 verdeeld worden over de relevante onderdelen.

Toelichting bij In te vullen posten

Op het onderdeel «In te vullen posten» is de meerjarige doorwerking van de taakstelling Topsectoren en de taakstelling Rijksdienst verwerkt. In onderstaande overzichten is de verdeling over de artikelen opgenomen. De taakstelling Topsectoren vanaf 2014 en verder wordt bij de Ontwerpbegroting 2014 nader verdeeld over de betreffende artikelonderdelen. De taakstelling Rijksdienst vanaf 2016 en verder wordt op een nader moment specifiek toegewezen aan de artikelonderdelen.

	2014	2015	2016	2017
Verdeling taakstelling Topsectoren	45.000	50.700	50.800	50.900
Artikel 12 Een sterk innovatievermogen	- 32.000	- 33.600	- 31.400	- 29.400
Artikel 14 Een doelmatige en duurzame energievoorziening	- 7.400	- 9.500	- 9.400	- 10.200
Artikel 16 Concurrerende, duurzame, veilige agro-, visserij- en voedselketens	- 5.600	- 7.600	- 10.000	- 11.300
			2016	2017
Verdeling taakstelling Rijksdienst			33.881	76.448
Artikel 11 Goed functionerende economie en markten			- 5.152	- 11.753
Artikel 12 Een sterk innovatievermogen			- 5.194	- 11.849
Artikel 13 Een excellent ondernemingsklimaat			- 609	- 1.388
Artikel 14 Een doelmatige en duurzame energievoorziening			- 1.153	- 2.629
Artikel 16 Concurrerende, duurzame, veilige agro-, visserij en voedselketens			- 6.380	- 14.509
Artikel 18 Natuur en regio			- 4.130	- 9.421
Artikel 40 Apparaat			- 11.263	- 24.899

5. DE AGENTSCHAPSPARAGRAFEN

Agentschap NL

Supplettoire begroting 2013 (Voorjaarsnota)

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	(1) Oorspronkelijk vastgestelde begroting	(2) Mutaties (+of-)1e supplettoire begroting	(3)=(1)+(2) Totaal geraamd
Baten			
Omzet moederdepartement	174.379	- 30.699	143.680
Bijzondere bijdrage moederdepartement	0	0	0
Omzet overige departementen	37.988	39.248	77.236
Omzet derden	3.593	0	3.593
Rentebaten	0	0	0
Vrijval voorzieningen	0	0	0
Bijzondere baten	0	0	0
Totaal baten	215.960	8.549	224.509

Omschrijving	(1) Oorspronkelijk vastgestelde begroting	(2) Mutaties (+of-) 1e suppletoire begroting	(3)=(1)+(2) Totaal geraamd
Lasten			
Apparaatskosten			
personele kosten	132.217	5.129	137.346
– waarvan eigen personeel	100.512	0	100.512
– waarvan externe inhuur	26.669	5.129	31.798
materiële kosten	80.713	3.420	84.133
– waarvan apparaat ICT	0	0	0
– waarvan bijdrage aan SSO's	18.671	0	18.671
Rentelasten	0	0	0
Afschrijvingskosten			
materieel	3.030	0	3.030
– waarvan apparaat ICT	0	0	0
immaterieel	0	0	0
Overige kosten			
– dotaties voorzieningen	0	0	0
– bijzondere lasten	0	0	0
Totaal lasten	215.960	8.549	224.509
Saldo van baten en lasten	0	0	0

Toelichting

De toename van de omzet overige departementen ad € 39,2 mln betreft de herverkaveling van het Ministerie van Economische Zaken naar het Ministerie van Buitenlandse Zaken zoals opgenomen in de Nota van Wijziging (TK, 2012–2013, 33 400 XIII, nr. 23). Dit heeft tevens een afname van de omzet moederdepartement met hetzelfde bedrag tot gevolg. De overige mutaties in de omzet moederdepartement zijn een gevolg van de werkelijk voor 2013 ontvangen opdrachten. Deze mutaties leiden tot extra personele kosten (€ 5,1 mln) en materiële kosten (€ 3,4 mln), waarvan € 2,0 mln betrekking heeft op directe materiële kosten ten behoeve van de uitvoering van de opdrachten.

Kasstroomoverzicht

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	(1) Oorspronkelijk vastgestelde begroting	(2) Mutaties (+of-) 1e suppletoire begroting	(3)=(1)+(2) Stand 1e suppletoire begroting
1. Rekening-courant RHB 1 januari 2013	60.134	0	60.134
2. Totaal operationele kasstroom	2.835	0	2.835
Totaal investeringen (-/-)	- 2.440	0	- 2.440
Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	0	0	0
3. Totaal investeringskasstroom	- 2.440	0	- 2.440
Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0	0	0
Eenmalige storting door het moederdepartement (+)	0	0	0
Aflossingen op leningen (-/-)	0	0	0
Beroep op leenfaciliteit (+)	0	0	0
4. Totaal financieringskasstroom	0	0	0
5. Rekening-courant RHB 31 december 2013 (=1+2+3+4)	60.529	0	60.529

Agentschap Telecom
Suppletoire begroting 2013 (Voorjaarsnota)

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	(1) Oorspronkelijk vastgestelde begroting	(2) Mutaties (+of-)1e suppletoire begroting	(3)=(1)+(2) Totaal geraamd
Baten			
Omzet moederdepartement	13.593		13.593
Omzet overige departementen	11		11
Omzet derden	19.052		19.052
Rentebaten	16		16
Vrijval voorzieningen	0		0
Bijzondere baten	135		135
Totaal baten	32.807	0	32.807
Lasten			
Apparaatskosten			
personele kosten	18.936		18.936
– waarvan eigen personeel	18.485		18.485
– waarvan externe inhuur	451		451
materiële kosten	11.721	– 1.000	10.721
– waarvan apparaat ICT			
– waarvan bijdrage aan SSO's	2.074		2.074
Rentelasten	42		42
Afschrijvingskosten			
materieel	1.979		1.979
– waarvan apparaat ICT			
immaterieel	0		0
Overige kosten	75		75
– dotaties voorzieningen	75		75
– bijzondere lasten	0		0
Totaal lasten	32.753	– 1.000	31.753
Saldo van baten en lasten	54	1.000	1.054

Toelichting

De materiële kosten zijn voor 2013 met € 1,0 mln naar beneden bijgesteld. Dit naar aanleiding van de vertraging van de vervanging van het vergunningverleningsysteem (programma KoBra). Het geraamde saldo van baten en lasten stijgt hierdoor.

Kasstroomoverzicht

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	(1) Oorspronkelijk vastgestelde begroting	(2) Mutaties (+of-) 1e suppletoire begroting	(3)=(1)+(2) Stand 1e suppletoire begroting
1. Rekening-courant RHB 1 januari 2013	6.523	3.866	10.389
2. Totaal operationele kasstroom	2.108	1.000	3.108
Totaal investeringen (-/-)	- 3.250	1.500	- 1.750
Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	0	0	0
3. Totaal investeringskasstroom	- 3.250	1.500	- 1.750
Enmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0	0	0
Enmalige storting door het moederdepartement (+)	469	0	469
Aflossingen op leningen (-/-)	- 436	0	- 436
Beroep op leenfaciliteit (+)	0	500	500
4. Totaal financieringskasstroom	33	500	33
5. Rekening-courant RHB 31 december 2013 (=1+2+3+4)	5.414	6.366	11.780

Toelichting

Operationele kasstroom

De operationele kasstroom bestaat uit het geraamde saldo van baten en lasten, gecorrigeerd voor afschrijvingen en mutaties in de voorzieningen en het werkkapitaal.

Investeringskasstroom

Een deel van de oorspronkelijke begroting voor investering in immateriële activa betreft € 1,5 mln voor de vervanging van het vergunningverleningssysteem. Dit deel is bijgesteld naar € 0,0 mln. Doordat AT geen eigenaar wordt van dit systeem is het AT niet toegestaan om een deel van de programmakosten te activeren.

Dienst ICT Uitvoering (DICTU) Suppletoire begroting 2013 (Voorjaarsnota)

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	(1) Oorspronkelijk vastgestelde begroting	(2) Mutaties (+of-) 1e suppletoire begroting	(3)=(1)+(2) Totaal geraamd
Baten			
Omzet moederdepartement	135.608	20.692	156.300
Omzet overige departementen	376	4.024	4.400
Omzet derden	0	0	0
Rentebaten	0	0	0
Vrijval voorzieningen	0	0	0
Bijzondere baten	0	0	0
Totaal baten	135.984	24.716	160.700

Omschrijving	(1) Oorspronkelijk vastgestelde begroting	(2) Mutaties (+of-) 1e suppletoire begroting	(3)=(1)+(2) Totaal geraamd
Lasten			
Apparaatskosten			
Personele kosten	54.948	10.152	65.100
– eigen personeel	19.899	13.801	33.700
– externe inhuur	35.049	– 3.649	31.400
materiële kosten	65.927	17.173	83.100
– apparaat ICT	62.407	17.043	79.450
– bijdrage aan SSO's	149	– 149	0
Rentelasten	1.000	– 300	700
Afschrijvingskosten			
– materieel	8.518	– 1.318	7.200
– apparaat ICT			
– immaterieel	5.442	– 842	4.600
Overige kosten			
– dotaties voorzieningen	0	0	0
– bijzondere lasten	0	0	0
Totaal lasten	135.984	24.716	160.700
Saldo van baten en lasten	0	0	0

Toelichting

Baten

Omzet moederdepartement

De omzet van het moederdepartement neemt met € 20,7 mln toe. In het kader van de fusie tussen voormalig LNV en EZ zijn alle ICT-werkzaamheden geconcentreerd bij DICTU. De specifieke ICT- taken voor het kerndepartement en Agentschap NL worden voortaan door DICTU uitgevoerd in plaats van door de organisaties zelf. Hierdoor stijgt de omzet van DICTU. Concreet gaat het om de overdracht van het beheer van de specifieke ICT van het kerndepartement (€ 5,9 mln) en Agentschap NL (€ 2,1 mln). DICTU verwacht als gevolg van deze overdracht ook meer aan applicatieontwikkeling te verrichten (€ 2,0 mln). Daarnaast is de stijging van de omzet het gevolg van aanvullende ICT beveiligingsmaatregelen (€ 0,5 mln), een toename van licenties en licentiekosten (€ 2,4 mln) en loon- en prijsverhoging (€ 0,7 mln). Tevens is in de stijging van de omzet meegenomen de bijdrage vanuit het moederdepartement (€ 7,1 mln) om de integratie van de ICT van EZ te bekostigen.

Omzet overige departementen

Het opdrachtenpakket van DICTU voor opdrachtgevers van andere departementen is toegenomen. De samenstelling van het geraamde pakket omzet overige departementen (€ 4,4 mln) is als volgt:
 € 1,8 mln Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
 € 0,69 mln Veiligheid en Justitie,
 € 0,86 mln Infrastructuur en Milieu,
 € 0,44 mln Financiën,
 € 0,40 mln Volksgezondheid Welzijn en Sport,
 € 0,21 mln aan overige diverse opdrachten

Lasten

Personele kosten

De personele kosten nemen toe met € 10,1 mln als gevolg van de overdracht van de specifieke ICT van het kerndepartement en Agentschap NL (€ 7 mln), toename van werkzaamheden voor overige departementen (€ 2 mln), extra ICT beveiligingsmaatregelen en prijsstijgingen (€ 1 mln).

Materiële kosten

De materiële kosten nemen toe met € 17,2 mln. Belangrijkste oorzaken hiervoor zijn de overdracht van specifieke ICT van het kerndepartement en Agentschap NL (€ 3,0 mln), toename van licenties en licentiekosten (€ 2,4 mln), toename werkzaamheden voor overige departementen (€ 2,0 mln), loon- en prijsbijstelling (€ 0,8 mln) en extra ICT beveiligingsmaatregelen (1,9 mln).

Daarnaast worden extra kosten gemaakt naar aanleiding van de departementale herindeling (€ 7,1 mln), zie ook de toelichting onder «omzet moederdepartement».

Rentelasten

De rentelasten dalen met € 0,3 mln door het versneld aflossen van leningen en het herfinancieren van bestaande leningen tegen lagere rentetarieven.

Afschrijvingskosten

De afschrijvingskosten dalen met € 2,1 mln door versnelde afschrijving in 2012 op een nieuw financieel administratiesysteem van EZ en uitstel van investeringen door deze mee te nemen in de integratie van de ICT landschappen van voormalig LNV en voormalig EZ.

Kasstroomoverzicht

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	(1) Oorspronkelijk vastgestelde begroting	(2) Mutaties (+of-) 1e supplettoire begroting	(3)=(1)+(2) Stand 1e supplettoire begroting
1. Rekening-courant RHB 1 januari 2013	0	0	0
2. Totaal operationele kasstroom	10.387	0	10.387
-/- totaal investeringen	- 10.387	0	- 10.387
+/+ totaal boekwaarde desinvesteringen			
3. Totaal investeringkasstroom	- 10.387	0	- 10.387
Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)			
Eenmalige storting door het moederdepartement (+)			
Aflossingen op leningen (-/-)	- 10.387	0	- 10.387
Beroep op leenfaciliteit (+)	10.387	0	10.387
4. Totaal financieringskasstroom	0	0	0
5. Rekening-courant RHB 31 december 2013 (=1+2+3+4)	0	0	0

Dienst Landelijk Gebied
Suppletoire begroting 2013 (Voorjaarsnota)

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	(1) Oorspronkelijk vastgestelde begroting	(2) Mutaties (+of-)1e suppletoire begroting	(3)=(1)+(2) Totaal geraamd
Baten			
Omzet moederdepartement	71.428	3.943	75.371
Bijzondere bijdrage moederdepartement	0		0
Omzet overige departementen	11.876		11.876
Omzet derden	11.876		11.876
Rentebaten	50		50
Vrijval voorzieningen	0		0
Bijzondere baten	0		0
Totaal baten	95.230	3.943	99.173
Lasten			
Apparaatskosten			
personele kosten	61.700	2.672	64.372
– waarvan eigen personeel	61.200	2.672	63.872
– waarvan externe inhuur	500		500
materiële kosten	29.360	1.271	30.631
– waarvan apparaat ICT	50		50
– waarvan bijdrage aan SSO's	8.330		8.330
Rentelasten	170		170
Afschrijvingskosten			
materieel	1.000		1.000
– waarvan apparaat ICT	0		0
immaterieel	500		500
Overige kosten			
– dotaties voorzieningen	0		0
– bijzondere lasten	0		0
Totaal lasten	92.730	3.943	96.673
Saldo van baten en lasten	2.500	0	2.500

Toelichting

Baten

Omzet moederdepartement

Ten opzichte van de begroting is er sprake van een verhoging van de bijdrage aan DLG met € 3,9 mln. Dit betreft voor € 2,9 mln een extra bijdrage aan Natura 2000, voor € 0,6 mln aanvullende dekking van de opdracht 2013 en voor € 0,4 mln prijsbijstelling.

Lasten

Apparaatskosten

Voor de additionele opdrachten maakt DLG extra personele en materiële kosten. De kosten zijn naar rato van de oorspronkelijk vastgestelde begroting verdeeld over personele en materiële kosten.

Kasstroombegroting

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	(1) Oorspronkelijk vastgestelde begroting	(2) Mutaties (+of-) 1e suppletoire begroting	(3)=(1)+(2) Stand 1e suppletoire begroting
1. Rekening-courant RHB 1 januari 2013	10.383	0	10.383
2. Totaal operationele kasstroom	1.500	0	1.500
Totaal investeringen (-/-)	2.140	0	2.140
Totaal boekwaarde desinves- teringen (+)	0	0	0
3. Totaal investeringkasstroom	- 2.140	0	- 2.140
Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0	0	0
Eenmalige storting door het moederdepartement (+)	0	0	0
Aflossingen op leningen (-/-)	1.505	0	1.505
Beroep op leenfaciliteit (+)	2.140	0	2.140
4. Totaal financieringskas- stroom	635	0	635
5. Rekening-courant RHB 31 december 2013 (=1+2+3+4)	10.378	0	10.378

Dienst Regelingen Suppletoire begroting 2013 (Voorjaarsnota)

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	(1) Oorspron- kelijk vastge- stelde begroting	(2) Mutaties (+of-)1e suppletoire begroting	(3)=(1)+(2) Totaal geraamd
Baten			
Omzet moederdepartement	127.531	22.490	150.021
Omzet overige departementen	2.100		2.100
Omzet derden	15.000	- 5.041	9.959
Rentebaten	10	- 7	3
Vrijval voorzieningen	0		0
Bijzondere baten	0		0
Totaal baten	144.641	17.442	162.083
Lasten			
Apparaatskosten			
personele kosten	71.012	17.924	88.936
- waarvan eigen personeel	63.590	5.451	69.041
- waarvan externe inhuur	7.422	12.473	19.895
materiële kosten	60.104	6	60.110
- waarvan apparaat ICT	0		0
- waarvan bijdrage aan SSO's	39.631	6.450	46.081
Rentelasten	589		589
Afschrijvingskosten			
materieel	446		446
- waarvan apparaat ICT	0		0
immaterieel	12.490	- 488	12.002
Overige kosten			
- dotaties voorzieningen	0		0
- bijzondere lasten	0		0
Totaal lasten	144.641	17.442	162.083
Saldo van baten en lasten	0	0	0

Toelichting

Baten

Omzet Moederdepartement

In 2013 is de omzet moederdepartement € 22,5 mln hoger dan begroot als gevolg van het in overeenstemming brengen van de beschikbare budgetten en de voor de uitvoering benodigde middelen conform de reactie op de motie Jacobi c.s. (TK, 33 400, nr. 66) van de staatssecretaris EZ van 21 januari 2013.

Omzet derden

Bij het opstellen van de begroting is een raming gemaakt voor opdrachten van derden. Onder derden vallen andere overheden dan de departementen, welke onder tweeden vallen.

De definitieve opdrachten die onder derden vallen, zijn voor 2013 lager dan begroot. Een en ander leidt eveneens tot een beperkte aanpassing in de personele en materiële kosten.

Lasten

Apparaatskosten

Personele kosten

De begroting voor personele kosten stijgt met € 17,9 mln onder andere als gevolg van het in lijn brengen van de begroting met de werkelijke personele kosten, benodigd voor het realiseren van het afgesproken werkpakket 2013. Dit betreft de inhuur van uitzendkrachten (€ 12,5 mln). Deze inhuur wordt gerubriceerd onder «externe inhuur».

Een andere oorzaak voor de verhoging betreft een verschuiving vanuit de materiële kosten naar de personele kosten (overige personele kosten). Dit betreft personele kosten van voornamelijk ambtelijk personeel.

Materiële kosten

Vanuit de materiële kosten is er enerzijds sprake van een verschuiving van kosten binnen de begroting (zie boven) alsmede een besparing op huisvestingskosten welke nog niet was voorzien bij het opstellen van de begroting. De stijging op de bijdrage aan SSO's betreft de kosten voor ICT. Deze kosten waren niet volledig bekend bij het opstellen van de begroting. Per saldo blijven de materiële kosten gelijk.

Afschrijvingskosten

De afschrijvingskosten voor 2013 zullen lager uitvallen dan begroot. Niet alle geplande ICT-projecten voor 2012 zijn afgerond en geactiveerd in 2012. Een beperkt deel wordt in 2013 afgerond.

Kasstroamoverzicht

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	(1) Oorspronkelijk vastgestelde begroting	(2) Mutaties (+of-) 1e suppletoire begroting	(3)=(1)+(2) Stand 1e suppletoire begroting
1. Rekening-courant RHB 1 januari 2013	6.263	0	6.263
2. Totaal operationele kasstroom	12.936	0	12.936
Totaal investeringen (-/-)	- 11.500	0	- 11.500
Totaal boekwaarde desinvesteringen (+)	0	0	0
3. Totaal investeringkasstroom	- 11.500	0	- 11.500
Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0	0	0
Eenmalige storting door het moederdepartement (+)	0	0	0
Aflossingen op leningen (-/-)	- 10.234	0	- 10.234
Beroep op leenfaciliteit (+)	8.500	0	8.500
4. Totaal financieringskasstroom	- 1.734	0	- 1.734
5. Rekening-courant RHB 31 december 2013 (=1+2+3+4)	5.965	0	5.965

Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit (NVWA) Suppletoire begroting 2013 (Voorjaarsnota)

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	(1) Oorspronkelijk vastgestelde begroting	(2) Mutaties (+of-) 1e suppletoire begroting	(3)=(1)+(2) Totaal geraamd
Baten			
Omzet moederdepartement	95.106	25.972	121.078
Omzet overige departementen	66.837	5.014	71.851
Omzet DGF	500	0	500
Omzet derden	61.500	- 4.900	56.600
Bijzondere bijdrage moederdepartement	0	0	0
Rentebaten	0	107	107
Vrijval voorzieningen	0	0	0
Bijzondere baten	0	0	0
Overige baten	4.000	500	4.500
Totaal baten	227.943	26.693	254.636
Lasten			
Apparaatskosten			
personele kosten	149.674	25.096	174.770
- waarvan eigen personeel	140.814	22.806	163.620
- waarvan externe inhuur	8.860	2.290	11.150
materiële kosten	66.019	2.933	68.952
- waarvan apparaat ICT		0	0
- waarvan bijdrage aan SSO's	31.787	-	31.787
Rentelasten	750	0	750
Afschrijvingskosten		0	0
materieel	5.214	- 238	4.976
- waarvan apparaat ICT		0	0
immaterieel	5.786	- 1.098	4.688
Overige kosten		0	0
- dotaties voorzieningen	500	0	500
- bijzondere lasten	0	0	0
Totaal lasten	227.943	26.693	254.636
Saldo van baten en lasten	0	0	0

Toelichting

Baten

Omzet moederdepartement

In 2013 is de omzet moederdepartement € 26 mln hoger dan begroot als gevolg van:

- het in overeenstemming brengen van de beschikbare budgetten en de voor de uitvoering benodigde middelen conform de reactie op de motie Jacobi c.s. (TK, 33 400, nr. 66) van de staatssecretaris EZ van 21 januari 2013 (€ 24,2 mln).
- een aanvulling op het opdrachtenpakket voor een bedrag van € 1,3 mln bestaande uit:
  - opsporingswerkzaamheden in het kader van «misdad loont niet» ad € 0,5 mln;
  - overheveling van budgetten voor dierproeven van VWS ad € 0,8 mln waarvan € 0,6 mln structureel;
- prijsbijstelling € 0,5 mln;

Omzet overige departementen

De omzet VWS is € 5 mln hoger dan begroot. Van deze verhoging heeft € 4,9 mln betrekking op een structurele ophoging van het budget. Daar staat tegenover dat het budget dierproeven ad € 0,6 mln overgeheveld wordt naar EZ. Daarnaast vindt budgetophoging plaats voor een bedrag van € 0,7 mln als gevolg van aanvullende projecten (handhaving EU-verordening Classification, Labelling and Packaging, onderzoek bij RIVM en Veiligheid.nl) en loonprijsbijstelling.

Omzet derden

De daling van de omzet derden met € 4,9 mln wordt veroorzaakt door de effecten van het programma «Vermindering Regeldruk Vleesketen» en ontwikkelingen in de markt.

Rentebaten

Als gevolg van de gevormde voorzieningen is het mogelijk om een bedrag tijdelijk op deposito te plaatsen bij het Ministerie van Financiën.

Overige baten

Naast deelname aan internationale projecten wordt ingezet op het aanbieden van opleidingen door de Inspectieacademie waardoor aanvullend € 0,5 mln aan overige baten zijn begroot.

Lasten

Apparaatskosten

Personele kosten

De begroting voor personele lasten stijgt met € 25,1 mln als gevolg van het in lijn brengen van de begroting met de werkelijke personele kosten benodigd voor het realiseren van het afgesproken werkpakket 2013.

Materiële kosten

Doordat de werkelijke materiële kosten hoger zijn dan was voorzien in het werkpakket 2013 is een ophoging van het budget voor materiële kosten met € 2,9 mln noodzakelijk gebleken.

Afschrijvingskosten immaterieel

Door op een later moment te activeren zijn de afschrijvingskosten lager dan begroot.

Kasstroomoverzicht

Bedragen x € 1.000

Omschrijving	(1) Oorspronkelijk vastgestelde begroting	(2) Mutaties (+of-) 1e suppletoire begroting	(3)=(1)+(2) Stand 1e suppletoire begroting
1. Rekening-courant RHB 1 januari 2013	24.331	14.766	39.097
2. Totaal operationele kasstroom	- 3.492	6.358	2.866
Totaal investeringen (-/-)	- 11.010	- 4.068	- 15.078
Totaal boekwaarde desin- vesteren (+)	0	0	0
3. Totaal investeringkasstroom	- 11.010	- 4.068	- 15.078
Eenmalige uitkering aan moederdepartement (-/-)	0	0	0
Eenmalige storting door het moederdepartement (+)	0	0	0
Aflossingen op leningen (-/-)	- 11.130	518	- 10.612
Beroep op leenfaciliteit (+)	11.010	4.068	15.078
4. Totaal financieringskas- stroom	- 120	4.586	4.466
5. Rekening-courant RHB 31 december 2013 (=1+2+3+4)	9.709	21.642	31.351

Toelichting

Rekening-courant RHB

Het saldo rekening-courant op 1 januari is € 14,8 mln hoger onder andere als gevolg van:

- een dotatie van € 10 mln door de eigenaar als onderdeel van totale bijdrage van de totale € 33 mln ter compensatie van bovenmatige huisvestingskosten als gevolg van de fusie;
- een resultaat dat € 3,9 mln hoger uitvalt dan de prognose bij de tweede suppletoire begroting 2012;
- aanvullende balansmutaties ad 0,9 mln.

Operationele kasstroom

De operationele kasstroom is 6,4 mln hoger doordat minder aan de voorzieningen onttrokken wordt dan geprognosticeerd.

Investeringskasstroom

De verwachting is dat de NVWA drie tot vijf jaar nodig heeft om de kennis en vaardigheden uit te bouwen en de onderliggende processen en de informatiearchitectuur te implementeren. Hiervoor is investering in ICT nodig. Er is gedurende 4 jaar een investering van € 6,5 mln nodig,

hetgeen een verhoging van de oorspronkelijke € 4 mln met € 2,5 mln per jaar betekent.

Voor herinrichting van gebouwen in het kader van «Het Nieuwe Werken» en gebouwgebonden installaties is het leenplafond met een looptijd van 7 en 10 jaar respectievelijk met € 0,9 mln en € 0,7 mln opgehoogd.

Financieringskasstroom

Het leenplafond is opgehoogd overeenkomstig de bedragen genoemd bij de investeringskasstroom.